

Riktlinje för krigsplacering

Dokument fastställt av [Generalsekreterare](#)

Datum [2023-07-03](#)

Gäller till och med datum [Tillsvidare](#)

Revideras och följs upp av [Nationella avdelningen, enhet Krishantering och beredskap](#)

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	1
1.1	Riktlinjens tillämpning och omfattning	1
2	Krigsorganisation vid höjd beredskap	1
2.1	Totalförsvarsplikt	2
3	Bemanning av SRKs organisation vid höjd beredskap	2
3.1	Uppföljning	2

1 Bakgrund

Som en del i arbetet med att bygga upp ett totalförsvar ska offentliga och privata aktörer som behöver kunna bedriva verksamhet under höjd beredskap och krig skapa en organisation och bemanna den. Inom Svenska Röda Korset beskrivs den övergripande organisationen i ett dokument som heter "Svenska Röda Korsets plan för väpnad konflikt", och den här riktlinjen syftar till att fokusera på hur organisationen ska tänka kring bemanning av våra tjänster vid höjd beredskap.

Regeringen gav 2017 Försvarsmakten och Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) i uppdrag att verka för att samtliga berörda aktörer krigsplacerar den personal som krävs vid höjd beredskap inom civilt och militärt försvar. Att vara krigsplacerad med allmän tjänsteplikt innebär att en person är ianspråktagen hos en viss arbetsgivare för att tjänstgöra under höjd beredskap.

1.1 Riktlinjens tillämpning och omfattning

Riktlinjen gäller för Svenska Röda Korsets tjänstepersonsorganisationen (SRK) och är vägledande för beslut gällande krigsplacering av medarbetare inom SRK.

Generalsekreteraren (GS) fastställer Riktlinjen för krigsplacering med stöd av enhet Krishantering och beredskap (KoB) som är ägare till riktlinjen.

Det administrativt löpande arbetet med krigsplaceringar ansvarar HR-avdelningen för och finns beskrivet i dokumentet "Rutinbeskrivning Krigsplacering" som ägs av HR-chef.

2 Allmänt om organisation vid höjd beredskap

Regeringen kan besluta om höjd beredskap om det exempelvis utbryter krig och konflikter i vårt närområde, eller om läget i övrigt i omvärlden allvarligt påverkar vårt land eller hotar vår säkerhet och självständighet. Höjd beredskap ger regeringen större handlingsfrihet att agera och fatta olika beslut.

Höjd beredskap har två nivåer, antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap. Är Sverige i krigsfara eller råder det sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av att det är krig utanför Sveriges gränser eller av att Sverige har varit i krig eller krigsfara, får regeringen besluta om skärpt eller högsta beredskap. Är Sverige i krig råder högsta beredskap. Beslut om skärpt eller högsta beredskap får avse en viss del av landet eller en viss verksamhet.

En organisation vid höjd beredskap ser väldigt olika ut beroende på vilken aktör som planerar för att bedriva verksamhet under höjd beredskap. Kortfattat innebär det att viktiga verksamheter ställs om från fredstida inriktning, reglering och organisering till höjd beredskap och inriktning på uppgifter som har betydelse för organisationens verksamhet i höjd beredskap. Vid höjd beredskap, kan behov av snabb omprioritering av verksamheten ske, fokus skifta och ett riktat arbete ske i områden som drabbas av en väpnad konflikt. Den övergripande organisationen för SRK vid väpnad konflikt beskrivs i "Svenska Röda Korsets plan för väpnad konflikt". Planen är fastställd av Generalsekreteraren och aktiveras vid höjd beredskap.

2.1 Totalförsvarsplikt

För att bemanna en aktörs organisation vid höjd beredskap finns något som kallas totalförsvarsplikt. Det innebär att alla som bor i Sverige och är mellan 16 och 70 år kan kallas in för att hjälpa till på olika sätt vid krigsfara och krig. Det finns olika typer av totalförsvarsplikt:

- Värnplikt i Försvarsmakten
- Civilplikt inom verksamheter som regeringen beslutar om, vilken kan handla om funktioner inom t ex säkerhet och hälso- och sjukvård.
- Allmän tjänsteplikt innebär att man tjänstgör inom verksamheter som måste fungera även vid krigsfara och krig. Det betyder att man antingen fortsätter sitt vanliga jobb, eller tjänstgör enligt särskilt avtal som man kan ha genom medlemskap i en frivillig försvarsorganisation, eller slutligen att man via Arbetsförmedlingen får i uppgift att utföra arbete som är särskilt viktigt för totalförsvaret.
- Att vara krigsplacerad med allmän tjänsteplikt innebär att en person är ianspråktagen för att tjänstgöra under höjd beredskap. Skyldigheten att tjänstgöra inträder först när regeringen beslutar om höjd beredskap och föreskriver om allmän tjänsteplikt. Ingen individ kan ha mer än en krigsplacering och tanken är att personen ska vara krigsplacerad i den verksamhet där den gör störst nytta för totalförsvaret.

3 Bemanning av SRKs organisation vid höjd beredskap

Grundprincipen för SRKs organisation i händelse av höjd beredskap är att tillämpa allmän tjänsteplikt i den möjligaste mån. För att bemanna viktiga funktioner i händelse av höjd beredskap kan SRK krigsplacera medarbetare.

För att upprätthålla beslutsförmåga, planeringsförmåga och stärka organisationens förmåga att flexibelt agera på de händelser som kan tänkas uppstå i skiftet mellan ett fredstillstånd och höjd beredskap, beslutar GS om det föreligger behov av att krigsplacera ett antal centrala beslutsfattande funktioner. Underlag för detta beslut tas fram av enheten Krishantering och beredskap.

Övriga funktioner som aktiveras i t ex ledningsstaben (den avdelning som upprättas vid höjd beredskap i enlighet med planen för väpnad konflikt), faller inom ramen för allmän tjänsteplikt men behov av krigsplacering kan omprövas om särskilda skäl föreligger.

Sådana skäl kan vara att utvecklingen av totalförsvaret, eller egna behov, gör att SRK bedömer att fler behöver krigsplaceras för att ge oss rätt planeringsförutsättningar. I den händelse att en avdelning inom SRK ser ett behov av att krigsplacera tjänster ansvarar respektive avdelning för att motivera varför allmän tjänsteplikt med möjlighet att ersätta en medarbetare som tillfälligt lämnar sin tjänst eller slutar av annan anledning, inte är tillräckligt i ett underlag för beslut till GS.

Om SRK därefter bedömer behov av att krigsplacera fler tjänster, beskrivs tillvägagångssättet och det praktiska tillämpandet i "Rutin för Krigsplacering". Samtliga krigsplacerade tjänster ska godkännas av GS. HR ansvarar för sammanställning av vilka tjänster och därmed medarbetare som är krigsplacerade.

3.1 Uppföljning

Översyn av riktlinje sker kontinuerligt och vid varje större organisationsförändring som kan påverka krigsplacerade eller kommande krigsplaceringar av medarbetare.